

UZASADNIENIE

W dniu 10 czerwca 2019 r. wpłynął do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. wniosek o ukaranie radcy prawnego B. G. (dalej także: "obwiniona") wpisanej na listę radców prawnych pod numerem (...) - (...). Rzecznik Dyscyplinarny (...) (...) W. zarzucił obwinionej, że:

1.

działając jako pełnomocnik Pana M. H., w okresie od 19 czerwca 2017 r. do 18 kwietnia 2018 r. (...) W., przed Sądem Okręgowym (...) (...) I Wydział Cywilny, poprzez wybranie niewłaściwego trybu i podstawy prawnej w sprawie dotyczącej usunięcia wpisów w księdze wieczystej nieruchomości należącej do Pana M. H., prowadziła postępowanie sądowe przeciwko P. K.; sygn. akt: I C (...), co spowodowało oddalenie powództwa i obciążenie Pana M. H. kosztami procesu w kwocie 5 417,00 zł, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 12 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 3 ust. 2, art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;

2.

w okresie od 18 kwietnia 2018 r. do 14 maja 2019 r., (...) W., nie wydała otrzymanych od Pana M. H. dokumentów, pomimo zgłoszonego w tym zakresie pisemnego żądania, tj. naruszeniu postanowień art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;

3.

w okresie od 18 kwietnia 2018 r. do dnia 14 maja 2019 r., (...) W., nie poinformowała Pana M. H. o posiadanym ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej, pomimo zgłoszonego w tym zakresie żądania, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 43 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,

Po rozpoznaniu w dniu 1 lipca 2019 r. sprawy obwinionej i na skutek wniosku obwinionej o dobrowolne poddanie się karze upomnienia w zakresie każdego z zarzutów od 1 do 3 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny (...) W. orzeczeniem z dnia 1 lipca 2019 r. uznał obwinioną za winną zarzucanych jej czynów w punktach od 1 do 3 i na podstawie art. 387 kpk wymierzył jej karę upomnienia za każdy z zarzucanych jej czynów.

Powyższe orzeczenie odwołaniem z dnia 19 sierpnia 2019r. zaskarżył M. H. (dalej także: "skarżący") zarzucając naruszenie procedury postępowania, błędne ustalenie faktyczne i nieprzeprowadzenie koniecznych dowodów, a tym samym nierozpoznanie istoty sprawy. Skarżący wskazał, że nie został należycie powiadomiony o terminie rozprawy, a tym samym nie miał możliwości wyrażenia zgody na pominięcie postępowania dowodowego. Wskazał, również że w piśmie z dnia 18 lipca 2019 r. przywołane zostały załączniki, które nie dotyczą rozpatrywanej sprawy. W ocenie skarżącego działanie sądu było nieprecyzyjne i niezrozumiałe dla niego jako osoby nie będącej prawnikiem.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. orzeczeniem z dnia 13 sierpnia 2020 r., sygn. akt WO – (...), uchylił zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. z dnia 10 lipca 2019 r. i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego pozostawił Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W..

Sąd odwoławczy uznał, że nie pouczono skarżącego o możliwości złożenia wniosku o dobrowolne poddanie się karze przez obwinioną, a tym samym nie została spełniona niezbędna przesłanka uznania takiego wniosku składanego przez obwinioną wymagana przez art. 387 § 2 kpk.

Następnie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. po przeprowadzeniu ponownie postępowania dowodowego, orzeczeniem z dnia 13 października 2021r. sygn. akt OSD 6/21, wydanym na skutek ponownego rozpoznania sprawy:

1.

uznał radcę prawnego B. G. za winną, tego że w okresie od 19 czerwca 2017 r. do 18 kwietnia 2018 r. (...) W., przed Sądem Okręgowym (...) (...) I Wydział Cywilny, poprzez wybranie niewłaściwego trybu i podstawy prawnej w sprawie dotyczącej usunięcia wpisów w księdze wieczystej nieruchomości należącej do Pana M. H., prowadziła postępowanie sądowe przeciwko P. K.; sygn. akt: I C (...), co spowodowało oddalenie powództwa i obciążenie Pana M. H. kosztami procesu w kwocie 5 417,00 zł, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 12 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 3 ust. 2, art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych i za to na podstawie art. 65 ust. 1 punkt 3 ustawy o radcach prawnych i wymierzył obwinionej karę pieniężną w wysokości 3.150,00 zł (słownie: trzy tysiące sto pięćdziesiąt złotych),

2.

uznał radcę prawnego B. G. winną, tego że w okresie od 18 kwietnia 2018 r. do 14 maja 2019 r., (...) W., nie wydała otrzymanych od Pana M. H. dokumentów, pomimo zgłoszonego w tym zakresie pisemnego żądania, tj. naruszeniu postanowień art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych i za to na podstawie art. 65 ust. 1 wymierzył karę upomnienia,

3.

uniewinnił radcę prawnego B. G. od zarzutu że, w okresie od 18 kwietnia 2018 r. do dnia 14 maja 2019 r., (...) W., nie poinformowała Pana M. H. o posiadanym ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej, pomimo zgłoszonego w tym zakresie żądania, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 43 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny (...) W. zważył co następuje:

Tytułem wstępu odnosząc się do podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych, konieczne jest wskazanie, że ustawodawca w przepisie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych wprost wskazał, że radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. Nie można także pominąć tego, że od każdej osoby wykonującej zawód związany z ochroną prawną, wymaga się ponadstandardowego sposobu postępowania, tak w życiu zawodowym jak i prywatnym.

Nie ulega wątpliwości, że zachowanie właściwych standardów postępowania ma fundamentalne znaczenie w odniesieniu do działalności zawodowej radcy prawnego związanej ze świadczeniem pomocy prawnej, jako głównego przedmiotu aktywności danego podmiotu. Wyższe standardy postępowania nałożone na radców prawnych, jako przedstawicieli zawodu zaufania publicznego, wynikają przede wszystkim z konieczności ochrony godności i autorytetu radcy prawnego i korporacji, jako pewnej wartości, z której wyprowadza się wzorcową powinność zachowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2019 r., sygn. akt II DSS 16/18).

Ocena zachowania radcy prawnego w kontekście przesłanek odpowiedzialności dyscyplinarnej dokonywana jest w toku postępowania dyscyplinarnego, którego zasadniczym celem jest stanie na straży właściwego wykonywania zawodu, to znaczy w zgodzie z przepisami prawa i godnością zawodu.

Ze względu na zarzucane obwinionej sprawstwo popełnienia trzech różnych przewinień dyscyplinarnych Okręgowy Sąd Dyscyplinarny (...) W. ustalił stan faktyczny co do każdego z zarzutów i rozważył je co do winy i kary osobno.

Zgodnie z art. 9 k.k. stosowanym na podstawie art. 74(1) pkt 2 ustawy o radach prawnych tradycyjnie wyróżnia się formę winy umyślnej, kiedy obwinionemu można przypisać zamiar bezpośredni (*dolus directus*), to znaczy kiedy ma chęć popełnienia przewinienia dyscyplinarnego lub zamiar ewentualny (*dolus eventualis*), występujący w sytuacji, gdy podmiot przewiduje możliwość popełnienia przewinienia dyscyplinarnego i się na to godzi. Z drugiej strony wyróżnia się także formę winy nieumyślnej, w postaci lekkomyślności lub niedbalstwa. Można stwierdzić, że czyn popełniony nieumyślnie to czyn nieostrożny, zgodnie bowiem z przepisem art. 9 ust. 2 k.k. czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć. W doktrynie prawa karnego wyróżnia się także formę winy kumulowanej, obejmującej winę kombinowaną (umyślno-nieumyślną) jak również konfiguracje winy umyślno-umyślnej oraz nieumyślno-nieumyślnej.

Każde przewinienie dyscyplinarne może być co do zasady popełnione tak umyślnie jak i nieumyślnie. Przyjęcie takiego stanowiska ma swoje źródło w braku innych materialnoprawnych aspektów odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego na gruncie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych. Ustawodawca nie zdecydował się na określenie, na wzór kodeksu karnego, części szczególnej, w której uregulowano by odpowiedzialność za poszczególne przewinienia dyscyplinarne. Można zatem przyjąć, że jest to zabieg celowy, iż przewinienia dyscyplinarne na gruncie ustawy o radach prawnych nie mają *de iure* charakter katalogu otwartego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpatrywanej sprawy, należy podkreślić, że należyte wykonanie zobowiązania pełnomocnika wobec mocodawcy wymaga działania z profesjonalną starannością (...) wszystkich czynnościach procesowych.

Nie ulega wątpliwości, że radca prawny jako profesjonalny pełnomocnik zobowiązany jest do zachowania należytej staranności przy wykonywaniu powierzonych mu zadań. Obowiązek ten wynika nie tylko z tego, że działa on w imieniu mocodawcy na podstawie stosunku zlecenia, który kreuje po jego stronie obowiązek starannego działania, ale również z zawodowego charakteru jego działalności. Art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego nakłada na radcę prawnego obowiązek wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Zawodowy charakter działania radcy prawnego ma zasadnicze znaczenie dla skonstruowania wzorca należytej staranności profesjonalnego pełnomocnika, którego ustalenie jest konieczne dla oceny czy pozwany zadośćuczynił swoim obowiązkom względem mocodawcy, tj. czy właściwie wykonał ciążące na nim zobowiązanie.

Nie może ulegać wątpliwości, że od pełnomocnika będącego radcą prawnym, a więc osoby, której tytuł zawodowy stanowi gwarancję posiadania odpowiedniego przygotowania zawodowego i wiedzy wymaganej dla właściwego występowania przed sądem oraz prowadzenia spraw w imieniu innych osób, należy wymagać staranniejszego działania aniżeli od pełnomocnika nieprofesjonalnego.

Miarą owej profesjonalnej staranności jest dbałość o prowadzenie spraw klientów i procesu z wykorzystaniem wszelkich dopuszczonych prawem możliwości zapewnienia zleceniodawcy uzyskania przez niego korzystnego rozstrzygnięcia. Do przyjęcia odpowiedzialności zawodowego pełnomocnika konieczne jest również zaistnienie związku przyczynowo-skutkowego (art. 361 § k.c.) między ewentualną szkodą a zachowaniem pełnomocnika noszącym cechy nienależytego wykonania zobowiązania.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) W. nie ma wątpliwości, iż na skutek nieprawidłowego działania obwinionej tj. wyboru nieprawidłowego toku postępowania dochodzenia roszczenia na rzecz skarżącego skutkującego oddaleniem powództwa przed Sądem Okręgowym (...) (...) sygn. Akt. IC (...), doszło do popełnienia przez nią przewinienia dyscyplinarnego. Ponadto gdyby obwiniona zachowała się profesjonalnie i obrała prawidłowy tok postępowania, skarżący nie poniósłby wielu dodatkowych niepotrzebnych wydatków w postaci ponownych opłat sądowych i kosztów procesów w tym kosztów wynagrodzenia nowego pełnomocnika. W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) W. wykazane więc zostało, a nawet bezspornym jest, że obwiniona na skutek własnego

zaniedbania tj. przyjęcia nieprawidłowego toku postępowania przed Sądem Okręgowym (...) (...), nienależycie wykonała swoje zobowiązanie względem skarżącego.

Ponadto mimo świadomości o przeprowadzonym nieprawidłowo postępowaniu, obwiniona nie widziała potrzeby zwrotu poniesionych przez skarżącego na jej rzecz wydatków, w postaci wypłaconego jej przez niego wynagrodzenia.

Wymierzając karę pieniężną za postępowanie sprzeczne z art. 12 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 3 ust. 2, art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, Sąd wziął pod uwagę, że nienależyte zachowanie obwinionej niewątpliwie spowodowało szkodę majątkową skarżącemu. Ponadto, Sąd zważył na fakt, że obwiniona nie widziała zasadności zwrotu otrzymanego przez nią od skarżącego wynagrodzenia mimo świadomości nieprawidłowego działania, którego również w toku postępowania dyscyplinarnego w żaden sposób nie kwestionowała. Wobec powyższych okoliczności oraz w oparciu o dyrektywę wychowawczą i prewencyjną wymiaru kary, Sąd wymierzył obwinionej karę pieniężną w kwocie 3.150 zł

Przywołując brzmienie przepisu art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego wprost, że radca prawny nie może odmówić wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego, na podstawie którego prowadził sprawę, otrzymanych od niego dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził, jak również nie może uzależniać wydania tych dokumentów od uregulowania przez klienta należności, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny (...) W. również uznał zachowanie obwinionej za nienależyte i sprzeczne z zasadami etyki.

W toku postępowania jednoznacznie zostało wykazane, że obwiniona po zakończeniu stosunku prawnego, na podstawie którego prowadziła sprawę, wbrew zasadom etyki zawodowej radcy prawnego nie wydała skarżącemu kompletu dokumentów. Wskazać należy, że to na obwinionej jako profesjonalnym pełnomocniku, ciążył obowiązek wydania wszystkich dokumentów o które zwracał się skarżący, a który to obowiązek wynika wprost z art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W ocenie skarżącego mimo kilkukrotnego wezwania obwinionej nie wydała ona do dnia dzisiejszego całości dokumentów zgromadzonych w toku prowadzonej przez nią sprawy. Powyższe wskazuje, iż zachowanie obwinionej wypełniło znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stąd należy stwierdzić, że w sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za uznaniem winy obwinionej w powyższym zakresie. Nie ma przy tym znaczenia fakt podnoszony w odwołaniu, iż dokumenty, od wydania których uchylała się obwiniona, stanowiły jedynie kserokopie, a oryginały przedmiotowych dokumentów były w posiadaniu skarżącego.

Przepis art. 46 (...) jest związany z wykonywaniem czynności zawodowych z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. W powyższej normie spersonalizowany jest już sam czyn polegający na nie wydaniu dokumentów. Przepis ten nie różnicuje wyczerpania znamion przewinienia dyscyplinarnego w zależności od tego, czy radcy prawnemu w związku z wykonywaniem zlecenia zostały powierzone oryginały czy też kserokopie dokumentów. W tym kontekście bez znaczenia pozostaje również to, czy nie wydanie przez radcę prawnego dokumentacji związanej z daną sprawą po ustaniu umocowania, uniemożliwiło prowadzenie tej sprawy bądź też czy powstała wskutek tego jakakolwiek szkoda po stronie klienta.

Odnosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy, należy stwierdzić, że przepis ten ma zastosowanie w niniejszym przypadku, albowiem odmowa wydania przez radcę prawnego dokumentów związanych z prowadzoną sprawą mimo wniosku klienta, stanowi uchybienie obowiązkom zawodowym, uregulowanym nie tylko w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego, ale również w § 10 ust. 2 Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego. Takie postępowanie radcy prawnego, obniża zaufanie do zawodu w oczach klientów, wobec czego nie można uważać takich zachowań za drobne przewinienie, podlegające jedynie ostrzeżeniu dziekańskiemu. Jednocześnie należy zaznaczyć, że Sąd Dyscyplinarny, mając na względzie wagę popełnionego wykroczenia dyscyplinarnego, orzekł najniższą z możliwych kar dyscyplinarnych wymienionych w katalogu art. 65 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, tj. upomnienie. W ocenie Sądu Dyscyplinarnego, wymierzona kara jest współmierna do rodzaju naruszonego obowiązku oraz stopnia jego naruszenia.

Co do przedstawionego obwinionej zarzutu, jakoby obwiniona nie poinformowała Pana M. H. o posiadanym ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej, pomimo zgłoszonego w tym zakresie żądania, tj. popełnienia

przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 43 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych należy wskazać, iż po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie stwierdził okoliczności uzasadniających skazanie obwinionej w tym zakresie.

Zgodnie z przepisem art. 43 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego na żądanie klienta radca prawny powinien poinformować go o posiadanym ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu zawodu oraz o organie przyjmującym skargi na działalność zawodową.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego, w szczególności przesłuchania stron wynikało, że obwiniona poinformowała skarżącego o posiadanym przez nią ubezpieczeniu OC. Co więcej jak wynika z zeznań skarżącego, w toku niniejszego postępowania przeprowadził on skutecznie proces likwidacyjny poniesionej przez niego szkody i zostało mu przez ubezpieczyciela przyznane stosowne odszkodowanie za nienależyte działanie obwinionej. Wobec tego, prawidłowo przyjął Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, że zachowanie obwinionej nie nosiło znamion deliktu dyscyplinarnego.

Obwiniona w związku z ukaraniem ponosi zryczałtowane koszty niniejszego postępowania dyscyplinarnego na podstawie art. 706 ust. 2 zd. 1 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 75), którymi została obciążona w kwocie 3.000,00 zł (słownie: trzy tysiące złotych) na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. oraz kosztami w kwocie 1.210,00 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście złotych) na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w W..

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 70⁴ ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2020, poz. 75) stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości służy odwołanie od niniejszego orzeczenia do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w W. za pośrednictwem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) W., w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego orzeczenia wraz z uzasadnieniem.